

OKUL GÜVENLİĞİ, SAĞLIĞI VE KRİZ YÖNETİMİ

Okul Güvenliğinin Kapsamı:

- Şiddet olayları
- Yangın
- Deprem
- Salgın hastalık
- İntihar
- Fiziksel saldırı
- Yıldırım Düşmesi
- Fırtına, hortum
- Sel vb. durumlar okul güvenliği kapsamında değerlendirilmektedir.

Özel Tedbir Gerektiren Okullar:

- Öğrenci sayısı fazla olan,
- Öğrenci akrabalarına yakın olan,
- Çevresel anlamda fiziki ve doğal tehlikelere açık olan okullar özel tedbir gerektiren okullardır.

Sorumlu Kimdir?

- Her türlü güvenlik zaafıyla ilgili ön tedbiri almak okul yönetiminin işidir.
- Her türlü güvenlik zaafıyla ilgili olay anı müdahaleyi koordine etmek okul yönetimin işidir.
- Okul yönetimi öğrenci ve çalışanlarının can güvenliği ve sağlığını korumakla yükümlüdür.

Güvenli Okulların Özellikleri:

- Akademik başarıya odaklıdır.
- Öğrencilerin ailelerini de yeri geldiğinde güvenlik işinin içine dâhil ederler.
- Öğrenciler, toplum ve personel arasında iyi ilişkiler kurarlar.
- Güvenlik sorunlarının üzerini örtmek yerine tartışıp çözüme odaklanırlar.
- Öğrenci ve personelin güvenlikle ilgili endişelerini paylaşabilecekleri ortamlar hazırlarlar.

- Kötü muameleye maruz kalan özel hassasiyetleri olan öğrenciler için bir şikâyet mekanizması oluştururlar.
-

Güvenlik planlamalarının amacı öğrenci ve çalışanlar için güvenli ortamlar yaratmaktır.

Alınan güvenlik tedbirleri:

- Akademik başarıyı artırma,
- Personelin motivasyonunu artırma,
- Disiplin sorunlarını azaltma hususlarında okul yönetimine yardımcı olmaktadır.

Güvenlik Planlamalarında Önce Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar:

- Çevrenin analizi ve çevreyle işbirliği,
- Okulun güvenlik ihtiyaçlarının belirlenmesi.

Temel Düzeyde Güvenlik Planlamaları Yapılırken Bir Araya Getirilmesi Gereken Bileşenler:

- Okula has tedbir ve çözüm planlamaları,
- Acil durum planlamaları,
- Kanun ve yönetmelikler,
- Güvenlik teknolojileri,
- Güvenlik güçleri,
- Akıl ve ruh sağlığıyla ilgili birimler.

Ayrıntılı Güvenlik Planları Hazırlanırken Bir Araya Getirilmesi Gereken Bileşenler:

- **Toplumsal kurumlar:** Güvenlik kurumları, yerel medya unsurlar, sağlık kurumları, sivil toplum kuruluşları.
- **Anti-şiddet programı düzenleyen kurumlar:** Uyuşturucuyla mücadele vb.
- **Önleyici disiplin kuralları:** Disiplin yönetmeliğinin haricinde özel durumla has düzenlemeler. Yemekhane kullanım kuralları vb.
- **Çevrenin analizi ve güvenli fiziksel çevre inşası:** Kapılar ve güvenlik kameralarının yeri vb.

- **Personel ve öğrencinin eğitim ve bilgilendirilmesi:** Kriz anında personel ve öğrenci umulmadık tepkiler verebileceğinden tatbikat tarzında eğitimler düzenlenerek kriz anına hazırlık yapılabilir.
- **Kriz anı müdahale planları:** Talimatnameler vb.

Tüm bunların ardından nihayetinde ayrıntılı bir okul güvenlik planı hazırlanmalı ve paydaşlara ilan edilmelidir.

Unutulmamalıdır ki yapılacak olan planlamalar güvenlikle ilgili zaafalarının hepsinin önüne geçemese de güvenlik zaafı esnasında ortaya çıkması muhtemel olan **kargaşa** ve **telaşı** önleyerek **can ve mal kayıplarının** yaşanmasına engel olabilecek ya da sayılarını azaltacaktır.

Güvenlik kavramı,

- Kriz öncesi,
- Kriz anı,
- Kriz sonrası ortaya çıkabilecek olayları içermektedir.

Yönetim ve müdahale ekipleri bu anların her birinde aktif görev almak zorundadır.

Acil durum müdahale prosedürleri ya da **olasılık planları** **her okul için ayrı ayrı** hazırlanmalıdır. Bunun sebebi her okulun kendine has avantaj ve dezavantajlarının olmasıdır.

Güvenlik Kapsamına Giren Hâller:

- Fiziksel yaralanmalar,
- Can ve mal kayıpları,
- Kurum içi ve dışı dedikodu: Personel ya da öğrenci hakkında yapılabilecek en küçük bir dedikodu duyulduğu an itibaren tarafların birbirlerine saldırması şeklinde eyleme dönüşebileceği için tedbirli olunmalıdır.
- Dışarıdan okul sınırlarına yapılan her türlü saldırı,
- Duvar yazıları vb.

Güvenlik Tedbirleri Kapsamında Faaliyet Gösterecek Personelin Özellikleri:

- Sorumluk sahibi olmak,
- Hızlı ve doğru karar verebilmek,
- Her türlü fiziksel ve psikolojik baskı altında sakin kalabilmeyi başarabilmek,
- Güvenliği sağlanacak ya da kriz ortamı bertaraf edilecek binanın fiziksel şartlarına hâkim olmak.

Acil Durum Yönetim Planlarında Bulunması Gereken Fiziksel Mekânlar:

- Tahliye yerleri,
- Tahliye yolları,
- Sığınaklar.

Güvenlik Konusuyla İlgili Olarak Okulları Avantaj ve Dezavantajları:

Avantajları:

- Öğretmenlerin okul toplumu ve diğer toplum içerisinde lider olarak kabul edilmelerinden kaynaklanan güvenilirlikleri sayesinde kriz anında topluluğu yönetmeleri kolay olacaktır.
- Öğretmenlerin branşlarından gelen farklı bilgi ve yetenekleri vardır. Bu bilgi ve yetenekler kriz anında faydalı olabilmektedir. Örneğin biyoloji öğretmenin ilk yardım konusundaki bilgisi vb.
- Okul binası ve okulun diğer uzuvları (spor salonu, kantin) vb. kriz anı ve sonrasında toplumun faydasına sunulabilir. Ancak buraların halkın kullanımına açık oluşu herhangi bir kriz anında okul nüfusunu belirlemeyi engelleyeceğinden bir **dezavantaja dönüşebilecektir.**

-

Dezavantajları:

- Okulların nüfus yoğunlukları çok fazladır.
- Okul toplumunda toplumun her katmanından insan vardır. Bunlar içerisinde engelli, yabancı bireyler bulunabileceğinden müdahale zorlaşacaktır.
- Okul toplumun tamamının dikkatini çeker. Bu durum kötü niyetli şahıslar için okulu açık bir hedef hâline getirmektedir.

- Okuldaki öğrenci grubunun yaşının küçük oluşu gerek müdahaleyi gerçekleştiren ekipler gerekse de çevredeki insanlar üzerinde psikolojik bir baskı oluşturarak duygusal tepkiler vermelerine ve dolayısıyla da hata yapmalarına neden olabilir.

Güvenlik

- Bilgi,
- Planlama,
- Tatbikat,
- Süreklilik gerektirir.

Krizi Şansa Dönüştürmek

İyi bir planlama ve uygulamayla krizin ortadan kaldırılması okulun çevredeki algısını değiştirecek ve okul daha çok tercih edilen ve bu sayede de dış paydaşlardan daha çok destek alan bir konuma erişebilecektir. Çünkü herkes çocuğunun güvenli ortamlarda bulunmasını ister.

Okullar toplumsal felaketler sonrasında da fiziksel şartları ve konumları gibi ekiplerin çalışma ofisi, depo ya da halkın konaklama ihtiyacını da karşılarlar.

Acil Durum Planlarının Taşınması Gereken Özellikler

- Profesyonellerden destek alınarak hazırlanmalıdır.
- Kriz esnasında profesyonel ekipler ile okul personelinin birbiriyle uyumlu çalışmalarını sağlayacak biçimde tasarlanmalıdır.
- Olay anı ve sonrasında dair görev tanımları ve alanları açıkça belirtilmelidir.
- Planlar tüm paydaşlarla paylaşılmalı ve herkesin ulaşabileceği yerlerde ilan edilmelidir.
- Planların tatbik edildiği tatbikatlar düzenlenmelidir. Tatbikatlar bir bakıma planların test edildiği ortamlardır.

Velilerin Güvenliğe Dair Sorumluluk ve Hakları

- Veliler herhangi bir felaket ya da kriz anında yapmaları gerekenlerle ilgili olarak mutlaka bilgilendirilmelidir.

- Veliler telefon hatlarını meşgul etmemeleri konusunda mutla bilgilendirilmelidir.
- Veliler acele etmemeleri konusunda mutlaka bilgilendirilmelidir.
- Veliler çocuklarının kendileri ya da ilgililer haricinde kimseye teslim edilmeyeceği konusunda mutlaka bilgilendirilmelidir.

Okullar öğrenci ve personel sayısı, yapılan mimari değişiklikler vb. durumlardan ötürü güvenlik ve kriz anlarına dair planlamalarını **güncel** tutmalıdırlar.

Okul binalarının **depreme dayanıklılıkları** mutlaka kontrol ettirilmelidir.

İlgili Mevzuat:

- Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Emniyet ve Kaza Önleme Talimatı
- Bulaşıcı ve Salgın Hastalıklar Çıktığında Alınacak Tedbirlere Uyulmaması Hâlinde Uygulanacak Cezalar Yönetmeliği
- Uyuşturucu İle Mücadele Konulu Genelge
- Temizlik Rehberi
- Sabotaj ve Sabotajın Önlenmesine İle İlgili Düzenlemeler
- Kamu Binalarının Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik vb.

